

**MILLAISISTA VERKKO-OPETUKSEN JA MUUN VIRTUAALISEN
TOIMINNAN SISÄLLÖISTÄ MAAHANMUUTTAJAT HYÖTYVÄT
ENITEN?**

Tiina Kauppinen
Jyväskylän Setlementti ry/
Jyväskylän kansalaisopisto
Elokuu 2018

Sisältö

1 Johdanto	1
2. Toteuttamisprosessi	1
2.1 Kohderyhmä	1
2.2 Haastateltavien rekrytointi	2
2.3 Teemahaastattelu	2
3. Vastaajat	3
3.1 IT-aidot	3
3.2 Suhtautuminen verkko-opiskeluun	4
4. Tulokset	4
4.1 Toiveet opetettavista aihepiireistä	4
4.1.1 Suomen kieli ja yhteiskunta	4
4.1.2 Hyvinvointi	5
4.1.3 Työn ja arjen tueksi	5
4.1.4 Harrastukset	5
4.1.5 Muu aktivoiva toiminta	6
4.2 Toteutustapa	6
4.2.1 Toiveita kurssien käytänteisiin	6
4.2.2 Opettajien ohjeita	7
4.3 Markkinointi ja tiedottaminen	8
5. Tulosten arviointi ja yhteenveto	9

LÄHTEET

LIITTEET

1. Johdanto

Opetushallitus on myöntänyt rahoituksen hankkeelle, jossa selvitetään kolmen kohderyhmän eli kotiin vetäytyneiden, työttömien ja maahanmuuttajien *tarpeita* ja *kiinnostuksia* virtuaalista koulutusta ja toimintaa kohtaan sekä *mahdollisuuksia* ja *halua* osallistua niihin. Selvitykset tehdään Harjulan kansalaisopiston, Jyväskylän kansalaisopiston ja Äänekosken kansalaisopiston yhteistyönä.

Jyväskylän kansalaisopiston tuottamassa selvityksessä kohderyhmänä ovat maahanmuuttajat.

Selvityksessä haastatellaan nuoria maahanmuuttajia ja heidän opettajiaan, jotka ovat olleet mukana suomen kielen kursseilla kevään ja kesän 2018 aikana.

Selvityksessä tuli esille, että hyvin monenlaisille kotoutumista edistävillä sisällöillä on tarvetta. Erityisesti kaivattiin mahdollisuuksia opetella lisää suomen kieltä. Tämä näkyy myös laajemmin maahanmuuttajien keskuudessa; vain pieni osa kotoutumiskoulutuksen suorittaneista saavuttaa tavoitellun kielitaitotason. Kielitaidon taso määrää myös sen, millaisille kursseille voi ja kannattaa osallistua. Haastateltavien kielitaito ei tällä hetkellä riitä suomenkieliselle kurssille osallistumiseen. Kaikki ovat kuitenkin kiinnostuneita osallistumaan suomen kielen kurssille verkossa. Myös muut aihepiirit ja muunlainen aktivoiva toiminta kiinnostaa näitä nuoria. Esimerkiksi yksinäisyyden ehkäisemiseen ehdotetaan niin uusiin ihmisiin tutustumisen ja ystävystymisen suomalaisiin tapoihin perehdyttämistä verkkokursseilla kuin erilaisia keskustelu- ja tukiryhmiäkin.

Tämän selvityksen luvussa 2 esitellään kohderyhmää ja selvitysprosessin vaiheita. Luvussa 3 kerrotaan haastateltavien taustatiedoista, IT-taidoista sekä suhtautumisesta verkko-opiskeluun. Luvussa 4 esitellään tulokset ja opettajien antamia vinkkejä maahanmuuttajille suunnattujen kurssien suunnitteluun sekä tarkastellaan kurssien markkinointia. Luvussa 5 pohditaan tuloksia ja vedetään niitä yhteen.

2. Toteuttamisprosessi

2.1 Kohderyhmä

Tämän selvityksen haastateltavat valittiin Jyväskylän tiloissa kevään ja kesän 2018 aikana toimineista suomen kielen opetusryhmistä. Koska tulkkeja ei käytetty, vaadittiin haastateltavilta riittävä suomen tai englannin kielen taito. Selvitykseen haastateltiin myös kahta em. ryhmien opettajaa sekä yhtä koulutuksessa omankielisenä ohjaajana toiminutta maahanmuuttajaa

Suurin osa haastateltavista oli mukana kevään ja/tai kesän aikana Jyväskylän kansalaisopiston Avaimet onnistumiseen -koulutuksessa, joka tarjoaa kieli- ja kulttuuriopetusta 17–29 -vuotiaille nuorille maahanmuuttajille, tai Kotokolo-koulutuksessa (UMAKO-lukutaitokoulutus). Yksi haastateltava oli mukana Spring House Oy:n toteuttamassa kotoutumiskoulutuksessa.

Toinen haastatelluista opettajista opetti sekä Avaimet onnistumiseen - että Kotokolo-koulutuksessa, toinen kotoutumiskoulutuksessa.

2.2 Haastateltavien rekrytointi

Hanke ja kutsu osallistua haastatteluun esiteltiin kesäkuussa kahdessa opetusryhmässä. Samoissa tilaisuuksissa kerättiin haastattelusta kiinnostuneiden yhteystiedot haastatteluajan sopimista varten. Haastateltavien haku jatkui osin yhtäaikaaisesti haastatteluiden kanssa, jolloin yksittäisiä haastateltavia rekrytoitiin myös opettajien kautta.

2.3 Teemahaastattelu

Tässä selvityksessä tiedonkeruumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua. Haastattelut pidettiin Jyväskylässä oppituntien jälkeen. Haastateltaville tuttu paikka ja aikataulutus lisäsivät haastatteluiden sujuvuutta. Haastattelut kestivät puolesta tunnista puoleentoista tuntiin ja niissä käytettiin kielenä suomea ja englantia.

Teemahaastattelu on hyvä haastattelumuoto, kun tietoa kerätään aiheesta, joka ei ole haastateltaville kovin tuttu. Verkko-opiskelun yllättävänkin vierauden vuoksi teemoihin pääsemistä viitotettiin haastattelukohtaisesti räätälöidyillä tukikysymyksillä. Haastattelut pidettiin hyvin vapaamuotoisina ja rentoina, keskustelunomaisina.

Hankehakemuksessa selvitysten tarkoituksena on kirjattu tiedon hankkiminen erityisryhmien *tarpeista* ja *kiinnostuksista* virtuaalista koulutusta ja toimintaa kohtaan sekä *mahdollisuudesta* ja *halusta* osallistua niihin. Jyväskylän tuottaman selvityksen teemarunko muokattiin em teemojen ja Harjulan tekemän lomakekyselyn kysymysten pohjalta (Liite 1). Tässä selvityksessä ei kartoitettu erikseen sitä, onko kaikilla haastateltavilla käytössään tietokone ja verkkoyhteys tai onko heillä mahdollisuutta vastata kurssimaksuista itse. Taloudelliset mahdollisuudet jätettiin siis tämän selvityksen ulkopuolelle.

Maahanmuuttajien kanssa keskusteltiin haastatteluissa kiinnostuksesta osallistua verkkokurssille, heidän toivomistaan sisällöistä ja aihepiireistä sekä toimivista markkinointikanavista. Opettajien kanssa keskusteltiin samoista teemoista. Opettajien haastatteluilla toivottiin saatavan tietoa nimenomaan siitä, millaisista sisällöistä, kursseista ja muusta toiminnasta maahanmuuttajille olisi opettajien kokemuksen mukaan eniten hyötyä. Lisäksi haastatteluilta toivottiin taustaa maahanmuuttajien mahdollisuuksista osallistua verkko-opetukseen sekä mahdollisista verkko-opiskeluun liittyvistä ongelmakohdista.

3. Vastaajat

Haastatteluja tehtiin yhteensä kymmenen (10). Haastateltavista 8 oli maahanmuuttajia ja 2 heidän opettajiaan. Haastatteluilla opettajilla oli molemmilla yli 14 vuoden kokemus maahanmuuttajatyöstä. Maahanmuuttajista 4 oli naisia ja 4 miehiä. Heistä 3 oli alle 20-vuotiaita, 4 20–30-vuotiaita ja yksi yli 30-vuotias. Haastateltujen koulutustausta vaihteli suuresti ammattiin valmistuneesta vielä ilman perustason opetusta olevaan.

3.1 IT-taidot

Maahanmuuttajataustaisten haastateltavien IT-taidot erosivat toisistaan jonkin verran. Älypuhelin oli kaikille haastatelluille tuttu, tietokone jo hieman vieraampi. Näissä haastatteluissa kukaan ei kuitenkaan tyrmännyt ajatusta osallistua verkkokurssille tällä perusteella, vaan mielenkiintoa opetella tietokoneen käyttöä tarvittaessa lisää löytyi kyllä. Monet kertoivatkin opettelevansa itsenäisesti koneen käyttöä aina tarpeen mukaan. Myös lähiopetus tietokoneen käytössä varsinkin ennen verkkokurssille osallistumista sai kannatusta, eniten niiden keskuudessa, joille tietokoneen käyttö oli vierasta.

Tässä selvityksessä haastateltavat edustivat kuitenkin hyvin suppeaa joukkoa; nuoria ja aktiivisia ihmisiä, joille teknologia ei ole täysin vierasta. Opettajat toivat vastauksissaan esille sen, ettei IT-osaamisen tilanne ole näin ruusuinen tarkasteltaessa maahanmuuttajia laajemmin. Jo esimerkiksi suomenkielinen näppäimistö voi hankaloittaa aluksi koneen käyttöä. Useat tulevat siis todennäköisesti tarvitsemaan opastusta tietokoneiden käyttämisessä pystyäkseen osallistumaan verkkokursseille. Toisaalta tällainen osaaminen palvelee maahanmuuttajia verkkokurssien lisäksi kotoutumisessa suomalaiseen yhteiskuntaan, jossa monet asiat hoidetaan nykyään verkossa.

3.2 Suhtautuminen verkko-opiskeluun

Kaikki haastateltavat olivat kiinnostuneita verkko-opiskelusta, vaikka haastattelu olikin usealle ensimmäinen tilaisuus pohtia asiaa omalta kohdalta. Vain osa haastateltavista toi esiin verkko-opiskelun erityispiirteet kuten paikkaan sitomattomuuden ja tallenteiden kohdalla myös aikaan sitomattomuuden tuoman vapauden. Verkko-opiskelussa arvostettiin samoja asioita kuin opiskelussa yleensäkin; uuden oppimista, mahdollisuutta integroitua paremmin suomalaiseen yhteiskuntaan jne.

4. Tulokset

Vastauksissa ei juuri näkynyt eroja eri sukupuolten, koulutustaustojen tai ikäryhmien välillä, joten niitä ei ole eritelty tuloksissa. Ainoastaan opettajien vastaukset on erotettu tarvittaessa omaksi kappaleekseen.

4.1 Toiveet opetettavista aihepiireistä

4.1.1 Suomen kieli ja yhteiskunta

Kaikki haastateltavat toivoivat mahdollisuutta opiskella lisää suomen kieltä. Sitä pidettiin ensiarvoisen tärkeänä niin opiskelun, ystävyysuhteiden kuin työsaanninkin näkökulmasta. Myös verkko-opetuksen sisällyttämistä olemassa oleviin suomen kielen koulutuksiin (Avaimet onnistumiseen, kotokoulutukseen) pidettiin hyvänä tai ainakin mahdollisena ajatuksena.

Suomen kielen lisäksi kursseja toivottiin Suomesta ja suomalaisesta yhteiskunnasta. Seuraavat osat alueet mainittiin useassa haastattelussa:

- suomalainen yhteiskunta ja politiikka, miten yhteiskunta toimii
- suomalainen kulttuuri ja perinteet
- Suomen historia
- työnteke Suomessa, työyhteisöiden kulttuuri ja tavat
- pankissa asiointi, tilin perustaminen
- poliisin kanssa asiointi
- lääkärin kanssa asiointi

Opettajien vastauksissa nousivat esille erilaiset yhteiskunnan rakenteet, jotka voivat tuntemattomiksi jäädessään aiheuttaa ongelmia kotoutumisessa. Tällaisia ovat esimerkiksi tasa-arvo sekä lasten oikeudet ja kasvatus. Myös ymmärrys koulutusjärjestelmästä ja työelämän vaatimuksista nähtiin tärkeäksi.

4.1.2 Hyvinvointi

Hyvinvointiin liittyvistä tekijöistä nousivat opettajien vastauksista esille terveys, ravitsemus, elämänhallinta sekä koti ja sen hoitaminen. Tärkeänä pidettiin myös yksinäisyyden estämistä. Monet maahanmuuttajat hyötyisivät kulttuurisesta osaamisesta siinä, missä uusia ihmisiä voi tavata ja miten heihin voi ystävystyä. Myös yleisten käyttäytymissääntöjen tuntemus esimerkiksi siitä, kuinka lähelle vierasta ihmistä voi tulla, olisivat tarpeen. Muita hyvinvointiin liittyviä esiin tulleita aiheita olivat

Itsetuntemuksen kehittyminen sekä omien vahvuuksien tunnistamisen ja esiintuomisen taito nähtiin merkittäviksi, samoin oman identiteetin muodostaminen ja tunnistaminen uudessa kulttuurissa

”Saa päästää vanhasta kulttuurista irti, muttei ole pakko. Omannäköinen elämä on mahdollista!”

Opettaja, Avaimet onnistumiseen -koulutus

4.1.3 Työn ja arjen tueksi

Lisäksi toivottiin kursseja oppiaineista, joista nähtiin olevan hyötyä niin opinnoissa, työelämässä kuin arjessakin. Tällaisia olivat matematiikka, biologia ja erilaiset kädentaidot, erityisesti ompelu. Myös ensiapukurssit ja mahdollisuus suorittaa hygieniapassi nähtiin tarpeellisiksi. Kurssimuotoista opetusta IT-taidoissa taas kaivattiin esimerkiksi ohjelmistojen käytössä.

4.1.4 Harrastukset

Osa toiveista kurssitarjontaa kohtaan oli selkeästi harrastuspohjaista ja painottui taiteisiin. Musiikkia, erityisesti eri soitinten soittamisen opetusta, toivottiin useissa haastatteluissa. Myös kuvataiteita, valokuvausta ja kuvankäsittelyä toivottiin kurssivalikoimaan muiden kädentaitojen kuten korujen teon kanssa. Luonto ja eläimistö kiinnosti useita haastateltavia, heidän kurssiehdotuksistaan löytyi lemmikkien hoitoa, sienikursseja ja muita luontoaiheisia kursseja.

4.1.5 Muu aktivoiva toiminta

Kun haastateltavilta kysyttiin, millaista muuta verkkovälitteistä toimintaa he toivoisivat järjestettäväksi, oli vastaus monessa haastattelussa aluksi hiljaisuus. Tämä kysymys vaati hieman keskustelua, mutta lopulta ideoita syntyi. Tässä kohdassa haastateltavat selkeimmin irrottautuivat uuden oppimisen hyötynäkökulmasta ja löysivät uuden tavan suhtautua verkossa toimimiseen. Esitetyjä ideoita olivat:

- Verkkojumppa (voi osallistua kotoa vaikka pienen lapsen kanssa)
- Tukiryhmä (esimerkiksi yksinäisyydestä kärsii moni, ohjattu tukiryhmä olisi tarpeen)
- Lukupiiri
- Luovan kirjoittamisen harrasteryhmä
- Keskusteluryhmä jonkin harrastuksen ympärillä (videopelit, lemmikit)
- tietokoneenkäytön opintopiiri maahanmuuttajille
- Mikä minusta tulee isona? – Opinto-ohjausta joko ryhmässä tai yksilöohjauksena
- Chat tai verkkokeskustelu opinnoista ja ammatinvalinnasta
- Kysy mitä vaan – vastaajana asiantuntija (etukäteen valitut teemat)

4.2 Toteutustapa

Haastateltavien toiveissa verkkokurssien toteutustavoiksi ja aikatauluiksi näkyi vahvasti meneillään olevat suomen kielen kurssit, joiden käytänteitä vasten uusia kursseja peilattiin. Opettajat taas antoivat selkeitä ja konkreettisia ohjeita ja vinkkejä kurssien järjestämiseen.

4.2.1 Toiveita kurssien käytänteisiin

Useat toivoivat opetusta pienissä ryhmissä, vain pari haastateltavaa toivoi mahdollisuutta opiskella yksin. Yhteisöllisyys tuli esille usein haastatteluiden aikana. Sitä kaivattiin tavalla tai toisella myös verkkokursseille. Esimerkiksi niin, että verkkokurssia tultaisiin suorittamaan yhdessä vaikka kansalaisopiston mikroluokkaan. Tämä ratkaisisi myös sen ongelman, ettei läheskään kaikilla ollut omaa tietokonetta käytössä.

Aikatauluun sidottu opiskelu nähtiin tehokkaammaksi kuin täysin itsenäisesti opiskeltava kurssi. Haastateltavat näkivät, että jos tallenteet voi kuunnella milloin vain, muut velvoitteet menevät

edelle. Jos luento on reaaliaikainen tai opiskelu muutoin aikataulutettua, on sille helpompi järjestää aikaa.

”Nyt on minun aika opiskella, en tee muuta!”

Nainen, 19

Kursseilta toivottiin mahdollisuutta keskustella opettajan kanssa ja saada häneltä palautetta. Useat haastateltavat halusivat kotitehtäviä, jotka myös tarkastettaisiin, samoin erilaisia käytännönläheisiä kirjoitusharjoituksia, kuten työhakemuksia.

Kurssien toivottiin kestävän vähintään kuukauden, mielellään pidemmän ajan. Tätä perusteltiin sillä, että pidemmällä kurssilla opiskelija ehtii itsekin nähdä, onko oppinut jotakin. Liian lyhyen kurssin jälkeen tätä ei välttämättä konkreettisesti itse huomaa. Toinen peruste oli se, että lyhyellä kurssilla yksittäinen sairauspoissaolon takia jäisi suhteettoman suuri osa kurssista käymättä.

4.2.2 Opettajien ohjeita

Verkkokurssin suunnittelu

Kursseja suunnitellessa on tärkeää, että niille määritellään selkeät tavoitteet. Myös toteutustavat ja materiaalit on erityisesti suomen kielen kursseilla tärkeää suunnitella alustavasti. Verkkokurssin toimivuus riippuu kuitenkin paljon ryhmästä, sen osaamisen tasosta ja tason yhdenmukaisuudesta. Tämän vuoksi joustavuus ja mukautuvuus ovat tärkeässä roolissa kurssin edetessä. Tällöin voidaan materiaaleja ja menetelmiä muokata ryhmän tason mukaisiksi matkan varrella. Opettajalla on tässä suuri vastuu. Valmistaudu siis moneen ja suuntaa opetusta ryhmäsi tason mukaisesti.

Kannattaa myös muistaa, että verkossa opiskelu on hyvin intensiivistä niin opettajalle kuin opiskelijoillekin. Verkossa olisikin hyvä toimia lyhyitä pätkiä, joiden välissä opiskelijat harjoittelisivat itsenäisesti opetettavaa aihetta.

Verkossa oppimista voi myös tehostaa lisäämällä siihen toiminnallisuutta. Esimerkiksi suomen kielen kurssilla kotitehtävänä voisi olla vaikka kirjastossa käynti, kirjan lainaaminen, lukeminen ja esittely muille ryhmäläisille.

Reaaliaikaisen luennon haasteet

Reaaliaikainen luento vaatii osaamista sekä hyvää keskittymiskykyä ja moneen asiaan keskittymistä (opettajan puhe, diat, chatti). Myös tekniset ongelmat voivat jopa keskeyttää reaaliaikaisen luennon.

Luentonauhoitteiden käyttö on tässä mielessä turvallisempaa. Samalla se antaa mahdollisuuden katsoa luento tarvittaessa useita kertoja ja varmistaa näin oppiminen. Esimerkiksi kieliopinnoissa opiskelija voisi kotiläksynä kuunnella luentoa ja toistaa sanoja ja lauseita. Lausumisen opettelu voi jännittää muiden seurassa ja olla mukavampaa ja helpompaa yksin kotona.

Verkossa opiskelu nostaa esiin myös kysymyksen osallistujien turvallisuudesta. Kameran edessä oleminen voi olla pohtimisen arvoinen turvallisuuskysymys. Kannattaisikin miettiä, onko kameran pakko olla päällä opiskelijan koneella ja onko luokkaan kirjauduttava omalla nimellä.

Selkeäkielisyys

Kurssin opettajan on erittäin tärkeää huomioida esityksessään selkeys. Selkeäkielisyys hyödyttää monia muitakin ryhmiä kuin maahanmuuttajia. Aikuisten kansainvälisessä lukutaitotutkimuksessa tuli esille, ettei kolmanneksella Suomen aikuisväestöstä lukutaito riitä tietoyhteiskunnassa menestymiseen. (Linnakylä ym. 2000. 111–112.) Myös tälle ryhmälle on suuri apu, jos opetuksessa käytetään selkeää kieltä.

Tässä yhteydessä erotetaan selkeäkielisyys selkokieliyydestä. Selkosuomessa saatetaan esimerkiksi käyttää harvinaisia ja sellaisenaan vieraita sanoja. Selkeäkieliyydessä pyritään käyttämään tavallisia, usein esiintyviä ja sellaisena tutumpia sanoja. Selkeässä esityksessä huomioi seuraavat asiat:

- Hidasta tahtia
- Käytä selkeää kieltä, tuttuja ja tavallisia sanoja
- Määrittele kaikki termit
- Ei tarvitse artikuloida korostetun selkeästi
- Käytä selkeitä, suoria päälauseita ja lyhyitä virkkeitä
- Tauota esitys, jätä aikaa sisäistää sanottu asia
- Varmista, että avainsanat on ymmärretty
- Mene asiaan, älä kiertele

4.3 Markkinointi ja tiedottaminen

Markkinoinnista kysyttäessä valtaosa maahanmuuttajataustaisista haastateltavista vastasi jonkin sosiaalisen median sovelluksista, yleisimmin Facebookin. Tietoa mielenkiintoisista asioista saatiin myös ystäviltä ja tuttavilta.

Opettajat taas luottivat opettajien ja muiden avainhenkilöiden ja järjestöjen voimaan myös markkinoinnissa. Esimerkiksi maahanmuuttajat, jotka ovat mukana jossain koulutuksessa, ovat hyvä kohderyhmä uusista kursseista tiedottamiselle, samoin opettajat.

Viranomaiset kuten kotoutumispalvelut tai TE-palvelut ovat yhteydessä maahanmuuttajiin ja voisivat olla hyvä markkinointikanava. Tämän kanavan käytön mahdollisuus on kuitenkin ko viranomaisten päätettävissä ja riippunee esimerkiksi koulutuksen luonteesta.

Markkinoivalla taholla on myös oltava tarkka käsitys siitä, onko kyseessä omaehtoinen opiskelu, maksaako Kela sen ja hyväksyykö TE-palvelut opiskelun. Tämä tulee ottaa huomioon myös käytettäessä erilaisia verkostoja ja järjestöjä markkinoinnissa. Mahdollisia tahoja ovat:

- Monikulttuurikeskus Gloria
- Monikulttuuriset yhdistykset ja yhteisöt
- Neuvolat (kotiäidit)
- Kotiäitien puolisoitten työpaikat (puolisot voivat viedä sanaa kotiin)

Maahanmuuttajille suunnatussa markkinoinnissa kannattaa käyttää monikielisyyttä harkiten; jos kurssilla tulee osata englantia tai suomea, on turha kääntää mainos kaikille maailman kielille.

5. Tulosten arviointi ja yhteenveto

Maahanmuuttajat muodostavat hyvin laajan ja heterogeenisen kohderyhmän. Tähän selvitykseen valikoitui haastateltaviksi nuoria, joilla suomen kielen taidot kaipaavat kehittämistä ja hyvin usealla opiskelu-ura on vielä alussa. Nämä nuoret edustavatkin ryhmää, jolle uusien tietojen, taitojen ja opiskelumuotojen opettelu on ensiarvoisen tärkeää kotoutumisen, opiskelun ja työnteon kannalta. Otoksen pienuuden vuoksi yksityiskohtien yleistäminen ei ole järkevää, vaikka joitakin suuntaviivoja saatetaankin löytää.

Niin maahanmuuttajien kuin heidän opettajiensakin mukaan suomen kielen kursseille on suuri tarve. Tämä tarve näkyy myös laajemmin maahanmuuttajien keskuudessa. Kotoutumiskoulutuksen kielellinen tavoite on määritelty laissa niin, että maahanmuuttaja saavuttaa koulutuksessa suomen tai ruotsin kielessä toimiva peruskielitaidon, taitotaso B1.1 (Laki kotoutumisen edistämisestä 2010/1386 § 20). Kuitenkin vain neljäsosa saavuttaa kotoutumiskoulutuksen aikana tavoitteeksi asetetun tason (OKM 2016, 28).

Valtaosa tähän selvitykseen haastatelluista maahanmuuttajista ei vielä pystyisi kielitaidon perusteella osallistumaan suomenkieliselle verkkokurssille. Tämä on harmillista, koska nimenomaan yhteiset, maahanmuuttajille ja kantasuomalaisille suunnatut kurssit, lähentäisivät ja tarjoaisi matalan kynnyksen mahdollisuuksia kohtaamisiin. Kielitaidon puutteen vuoksi mahdollisuuksien rajoissa ovat tällä ryhmällä erilaiset maahanmuuttajille suunnatut suomen kielen kurssit.

Myös haastateltujen tietämys ja kokemus verkko-opiskelusta oli aika vähäistä. Hyvien käytänteiden, luentomuotojen ja sopivan kurssin pituuden hahmottaminen oli haastatelluille vaikeaa. Vähäisestä kokemuksesta kertoi myös se, ettei verkko-opiskelun erityispiirteille, kuten aikaan ja paikkaan sitomattomuudelle, nähty suurta tarvetta. Haastateltavat hakivat mieluummin keinoja osallistua verkko-opintoihin osana ryhmää, vaikka tämä olisikin tehnyt erityispiirteistä turhia. Esimerkkinä osallistuminen verkkokurssille yhdessä muiden kanssa esimerkiksi opiston tietokoneluokassa. Näyttikin siltä, että verkkokurssille annettiin samoja aiheita kuin ylipäätään uusille kursseille ja harrastuksille.

Vaikka uusien kurssi-ideoiden keksiminen olikin haastatelluille hankalaa, tuli toivelistasta kurssitarjonnan aihepiireiksi lopulta pitkä ja monipuolinen. Jako verkkokursseihin ja muuhun verkkovälitteiseen aktivoivaan toimintaan tuntui välillä keinotekoiselta. Vaikka tulokset onkin esitetty jakamalla vastaukset edellä mainittuihin kategorioihin, voi ideoita poimia vapaasti yli kategoriarajojen. Loppujen lopuksihan uusia tietoja ja taitoja voi oppia hyvin monin eri tavoin, eikä opetusmuodon otsikolla ole tässä suurta merkitystä.

”Kaikesta maailmassa voi oppia ja se on ihan mahtavaa, se auttaa ihmisiä paljon!”

Nainen, 19

Selvityksellä haettiin tietoa maahanmuuttajien mahdollisuuksista ja halusta osallistua verkko-opetukseen, tarpeesta sille sekä kiinnostuksesta sitä kohtaan. Tiivistäen näiden haastatteluiden perusteella voidaan sanoa, että tarvetta hyvin monenlaisille, kotoutumista edistävälle sisällöille on. Mahdollisuudet taas riippuvat paljon opiskeluun tarvittavan tuen saamisesta ja taloudellisten kysymysten ratkaisemisesta. Halua ja kiinnostusta verkko-opiskelulle kyllä löytyy, mikäli sisällöt vastaavat maahanmuuttajien tarpeisiin.

LÄHTEET

Laki kotoutumisen edistämisestä 2010/1386

Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi. Kipupisteet ja toimenpide-esitykset. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja. 2016

Linnakylä, P., Malin, A., Blömqvist, I. & Sulkunen, S. 2000. Lukutaito työssä ja arjessa. Aikuisten kansainvälinen lukutaitotutkimus Suomessa. Jyväskylän yliopisto. Koulutuksen tutkimuslaitos.

LIITE 1

Haastattelurunko

Taustatiedot

- Ikä
- Sukupuoli
- Koulutus
- Aiempi kokemus verkko-opiskelusta
- IT-taidot
 - Pystyykö osallistumaan verkko-opetukseen nykyisillä taidoilla
 - Tarvitseeko opastusta tietokoneen/verkon käytössä pystyäksään osallistumaan verkko-opetukseen? Millaista?
 - Olisitko kiinnostunut ko opastuksesta?

Teemat

Teemat lihavoitu, lihavoidun tekstin alla tukikysymyksiä, joilla keskustelua on suunnattu tarvittaessa.

Mitä koulutusta toivot järjestettäväksi?

- Oletko kiinnostunut verkko-opiskelusta?
- Mistä aiheista toivoisit kursseja?
 - Esimerkkejä Harjulan lomakkeesta
- Mitä, jos osa Avaimia tai kotokoulutusta olisi verkkokurssina?
- Ongelmakohtat?

Millä tavalla järjestettyä toimintaa/kursseja toivoisit?

- yksilöopetusta vai ryhmässä?
- Yksin kotona omalla koneella vai samassa mikroluokassa muiden kurssilaisten kanssa?
- Suoria luentoja vai tallenteita?

- Tehtäviä, esseitä, keskustelua tms?
- (Mihin vuorokaudenaikaan haluaisit opiskella/opetusta tarjottavan? (Aamu, päivä, ilta))
- (Miten pitkille kursseille, miten ajoitetuille haluaisit osallistua? (kerran viikossa tms))
- Ongelmakohtat?

Mitä muuta toimintaa haluaisit?

- Keskustelua, ohjausta, pelejä tms
- mitä muuta?
- Ongelmakohtat?

Markkinointi (Näkökulmat: mistä kuulet, mistä haet, mikä toimii)

- sähköpostilla
- tekstiviestinä
- sosiaalisen median kautta
- kirjeellä
- lehdestä
- seuran kiinnostavia nettisivuja
- jollain muulla tavalla, miten
- Ongelmakohtat?

Verkko-opiskelun merkitys

- Miksi haluat tai sinun olisi hyvä oppia uusia asioita tai löytää uusi harrastus?
- Miten se edistäisi (kotoutumistasi)/hyvinvointiasi
- Ongelmakohtat?

Kiinnostus osallistua virtuaalisen koulutuksen kehittämiseen

- Haluaisitko osallistua virtuaalisen koulutuksen tai toiminnan suunnitteluun virtuaalisesti?